

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL TEISINGUMO MINISTRO 2007 M. RUGSĖJO 4 D. ĮSAKYMO NR. 1R-327 „DĖL EKSPERTIZIŲ (TYRIMŲ) ATLIKIMO LIETUVOS TEISMO EKSPERTIZĖS CENTRE NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2016 m. gruodžio 9 d. Nr. 1R-311
Vilnius

1. P a k e i č i u Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2007 m. rugsėjo 4 d. įsakymą Nr. 1R-327 „Dėl Ekspertizių (tyrimų) atlikimo Lietuvos teismo ekspertizės centre nuostatų patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL EKSPERTIZIŲ IR OBJEKTŲ TYRIMŲ ATLIKIMO LIETUVOS TEISMO EKSPERTIZĖS CENTRE NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatymo 19 straipsnio 2 dalimi, t v i r t i n u Ekspertizių ir objektų tyrimų atlikimo Lietuvos teismo ekspertizės centre nuostatus (pridedama).“

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

L. e. teisingumo ministro pareigas

Juozas Bernatoniš

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos teisingumo ministro
2007 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. 1R-327
(Lietuvos Respublikos teisingumo ministro
2016 m. gruodžio 9 d. įsakymo Nr. 1R-311
redakcija)

EKSPERTIZIŲ IR OBJEKTŲ TYRIMŲ ATLIKIMO LIETUVOS TEISMO EKSPERTIZĖS CENTRE NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ekspertizių ir objektų tyrimų atlikimo Lietuvos teismo ekspertizės centre nuostatai (toliau – nuostatai) reglamentuoja teismo ekspertizių, objektų tyrimų ir ekspertizių, neturinčių teismo ekspertizės statuso (toliau kartu – ekspertizės (tyrimai)), atlikimo taikant specialias žinias Lietuvos teismo ekspertizės centre (toliau – Centras) tvarką.

2. Ekspertizės (tyrimai) Centre atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas), Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – Civilinio proceso kodeksas), Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymu (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas), Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu (toliau – Administracinių nusižengimų kodeksas) (toliau kartu – proceso įstatymai), Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatymu (toliau – Teismo ekspertizės įstatymas), tarptautiniais kokybės užtikrinimo standartais, geros ekspertinės praktikos principais ir šiais nuostatais.

3. Ekspertizės (tyrimus) atlieka Centre dirbantys teismo ekspertai, turintys atitinkamos ekspertizės rūšies teismo eksperto kvalifikaciją ir įrašyti į Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašą. Teismo ekspertai ikiteisminiame tyrime ar administracinių nusižengimų teisenoje atlikdami objektų tyrimus dalyvauja kaip specialistai.

4. Pagrindas atlikti ekspertizę (tyrimą) yra Centre gauta teisėjo arba teismo nutartis skirti ekspertizę (toliau – nutartis), prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar kito pagal įstatymus įgalioto paskirti ekspertinį tyrimą pareigūno užduotis atlikti objektų tyrimą (toliau – užduotis), taip pat fizinio ar juridinio asmens, kitos organizacijos ar jų padalinių (toliau – fizinis ar juridinis asmuo) prašymas atlikti ekspertizę, neturinčią teismo ekspertizės statuso (toliau kartu – nutartis, užduotis ar prašymas atlikti ekspertizę (tyrimą)).

5. Šiuose nuostatuose vartojamos sąvokos apibrėžtos proceso įstatymuose ir Teismo ekspertizės įstatyme.

II SKYRIUS CENTRE ATLIEKAMŲ EKSPERTIZIŲ (TYRIMŲ) RŪŠYS

6. Centre atliekamos šių rūšių ekspertizės (tyrimai):

6.1. rašysenos ekspertizė – nustato asmenis, rašiusius rankraštinius tekstus, įrašus, parašus, rašysenos pakeitimą, rašymo sąlygas, rašiusiojo būseną;

6.2. lingvistikos (autorystės) ekspertizė – nustato teksto autorių, autoriaus gimtąją kalbą (lietuvių ar ne lietuvių), autoriaus išsilavinimą, autoriaus veiklos sritį, aiškina teksto ar atskirų jo fragmentų, kitų kalbos vienetų ypatumus;

6.3. kalbos, balso bei garso signalų ir jų įrašymo priemonių (fonoskopinė) ekspertizė – nustato asmenį pagal balso ir kalbos savybes, užfiksuotas garso įrašuose, garso įrašų autentiškumą (originalus įrašas ar sumontuotas), jų įrašymo, atkūrimo sąlygas ir priemones, kuriomis įrašytas, atkurtas signalas;

6.4. dokumentų rekvizitų ekspertizė – nustato dokumento ir atskirų jo dalių pagaminimo

būdą, dokumento turinio pakeitimo faktą ir būdą, atlieka antspaudų ir jų atspaudų identifikacinį tyrimą ir nustato atspaudų atspaudimo laikotarpį, tiria dokumentų blankus, pagamintus su specialiomis apsaugos priemonėmis, bankų mokėjimo korteles;

6.5. dokumentų medžiagų ekspertizė – nustato dokumentų medžiagų (rašto medžiagų, įvairių spausdinimo aparatų dažų, popieriaus, klijų) rūšį, atlieka identifikacinį tyrimą ir nustato bendrą grupinį ar individualų priklausomumą, identifikuoja rašymo priemones;

6.6. spausdintų tekstų ir spausdinimo priemonių ekspertizė – nustato dokumento spausdinimo būdą ir atlieka spausdinimo priemonių (spausdintuvų, kopijavimo aparatų, spaudos formų, rašomųjų mašinėlių) identifikacinį tyrimą;

6.7. pinigų banknotų ekspertizė – nustato pinigų banknotų tikrumą ir padirbimo būdą;

6.8. portretų ekspertizė – nustato asmenis pagal veido požymius, užfiksuotus nuotraukose, skaitmeninėse laikmenose, vaizdajuostėse, kino juostose ir kituose informacijos šaltiniuose;

6.9. trasologinė ekspertizė – nustato objektą, jo grupinį priklausomumą pagal įvykio vietoje paliktus pėdsakus, pėdsakų susidarymo mechanizmą, objektų būklę, savybes, atitiktį tam tikroms charakteristikoms;

6.10. rankų pėdsakų ekspertizė – nustato ir tiria rankų pėdsakus objektų paviršiuje, nustato asmenį, palikusį įvykio vietoje rankų pėdsakus, jų susidarymo sąlygas, mechanizmą ir laiką;

6.11. transporto trasologinė ekspertizė – nustato pėdsakus, atsiradusius eismo įvykių metu ant kelio dangos, pakelės objektų, transporto priemonių, transporto priemonių sugadintų detalių, drabužių ir avalynės, ir jų susidarymo mechanizmą;

6.12. balistinė ekspertizė – nustato, ar objektai priskiriami prie šaunamųjų ginklų ir šaudmenų, šaunamųjų ginklų, šaudmenų ir jų dalių būklę ir savybes, šaunamąjį ginklą pagal pėdsakus ant iššautų sviedinių (kulku, grankulkių, šratų) ir tūmelių, nustato šautinius pažeidimus ir šūvio aplinkybes (šūvio atstumą, šovusiojo, ginklo ir nukentėjusiojo padėtį, šūvio vietą ir kryptį);

6.13. šūvio pėdsakų ekspertizė – nustato šūvio pėdsakus ant asmens kūno dalių, drabužių, taip pat kitų objektų;

6.14. nešaunamųjų ginklų ekspertizė – priskiria objektą prie nešaunamųjų ginklų, nustato jo pagaminimo būdą;

6.15. pluoštinių medžiagų ekspertizė – suranda pluoštinių medžiagų ir jų gaminių mikrodaleles, nustato šių medžiagų, gaminių ir jų mikrodalelių prigimtį (tipą, rūšį), jų vienodumą (skirtingumą), atskirų dalių priklausymą vienam gaminiui, konkrečių pluoštinės prigimties objektų kontaktą;

6.16. plastikų (polimerinių medžiagų) ekspertizė – suranda plastiko pėdsakus ir mikrodaleles ant įvairių objektų, nustato polimerinių medžiagų rūšį (tipą), jų vienodumą (skirtingumą), bendrą plastiko gaminių kilmės šaltinį;

6.17. dažų ekspertizė – suranda dažų (dažų dangų) pėdsakus ir mikrodaleles ant įvairių objektų, nustato dažų rūšį (tipą), dažų dangos priklausymą apibrėžtai objektų grupei, dažų (jų dangų) vienodumą (skirtingumą), dažytų objektų kontaktą;

6.18. naftos produktų ekspertizė – suranda naftos produktų pėdsakus ant įvairių objektų, nustato naftos produktų (degalų, tepalų ir kt.) rūšį, atskirų tūrių (dalių) priklausymą vienam tūriui (masei);

6.19. narkotinių ir psichotropinių medžiagų ekspertizė – nustato, ar medžiagos yra narkotinės, psichotropinės, jų koncentraciją (kiekį), pėdsakus (likučius) ant įvairių objektų, lyginamųjų pavyzdžių priklausymą vienai masei (tūriui), bendrą jų kilmės šaltinį, pagaminimo būdą;

6.20. alkoholinių skysčių ir aparatų naminei degtinei gaminti ekspertizė – nustato etilo alkoholio turinčių skysčių rūšį, pagaminimo būdą, atskirų alkoholio pavyzdžių priklausymą vienam tūriui, gaminimo partijai, alkoholinių skysčių pėdsakus ant įvairių objektų;

6.21. stiklo ekspertizė – suranda stiklo gaminių šukes (mikrodaleles), nustato stiklo tipą (rūšį), paskirtį, priklausymą konkrečiam gaminiui, stiklo vienodumą (skirtingumą), bendrą kilmės šaltinį;

6.22. metalų ekspertizė – tiria metalus ir jų gaminius, nustato metalų sudėtį, suranda metalų

ir jų gaminių mikrodaleles ir pėdsakus, nustato metalų ir jų gaminių vienodumą (skirtingumą), bendrą kilmės šaltinį;

6.23. metalografinė ekspertizė – nustato ir įvertina terminį, elektroterminį ir cheminį aplinkos poveikį metalo gaminiams, nustato jo atsiradimo aplinkybes, metalinių detalių lūžio pobūdį ir laiką, įvertina terminio apdirbimo kokybę, metalurginius ir gamybos defektus;

6.24. dirvožemio ekspertizė – suranda dirvožemio pėdsakus (daleles, dėmes) ant įvairių objektų, nustato dirvožemio rūšį, lyginamųjų dirvožemio pavyzdžių vienodumą (skirtingumą), bendrą kilmės šaltinį, taip pat kokiais konkrečiais vietovei dirvožemis priklauso;

6.25. augalinės ir gyvulinės kilmės objektų ekspertizė – suranda augalinės ir gyvulinės kilmės objektus, jų dalis, pėdsakus, nustato šių objektų taksono kategoriją (priklausymą konkrečiam sistematiniam vienetui – tipui, klasei, rūšiai ir kt.), bendrą kilmės šaltinį;

6.26. bankininkystės ekspertizė – įvertina bankų ir kitų kredito įstaigų veiklos pagrįstumą, paskolų grupavimo ir ekonominių rodiklių apskaičiavimo pagrįstumą, apskaitos ir atskaitomybės bankuose ir kitose kredito įstaigose teisingumą;

6.27. apskaitos ir finansų ekspertizė – nustato turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų apskaitos, materialių vertybių ir lėšų pajamavimo ir nurašymo į išlaidas, pelno (nuostolio) apskaičiavimo ir paskirstymo, biudžeto lėšų naudojimo, įmonės finansinės būklės ir veiklos rodiklių ar fizinių ir juridinių asmenų tarpusavio atsiskaitymo operacijų pagrįstumą, materialių vertybių ir piniginių lėšų trūkumą, perteklių, jų atsiradimo laikotarpį, slėpimo naudojant apskaitos dokumentus būdus, mokesčių ir mokėjimų į biudžetus ir fondus ar finansinės atskaitomybės teisingumą, negautą naudą dėl sutartinių įsipareigojimų ir ūkinių bei finansinių operacijų nevykdymo, apskaitos ir kontrolės trūkumus;

6.28. darbo ekonomikos ekspertizė – nustato darbo užmokesčio ir kitų išmokų, susijusių su darbo santykiais, apskaičiavimo ir mokėjimo pagrįstumą;

6.29. eismo įvykių ekspertizė – atkuria eismo įvykio eigą, aplinkybes įvykio vietoje, tiria nustatytus transporto priemonių techninius gedimus, jų atsiradimo laiką, gedimų ir eismo įvykio ryšį, eismo įvykio dalyvių veiksmus, aplinkybes, turėjusias įtakos eismo įvykiui įvykti;

6.30. gaisrų ekspertizė – nustato gaisro židinio vietą, tiesiogines gaisro kilimo priežastis, gaisro kilimą ir (ar) tam tikrus jo padarinius sukėlusias aplinkybes, atskirų darbų vykdymo tvarkos, techninių įrenginių ir technologinių procesų atitiktį priešgaisrinės saugos taisyklių reikalavimams, degių dujų, garų, dulkių sprogimų priežastis, susijusias su sprogaus mišinio susidarymu ir jo uždegimo šaltinio atsiradimu;

6.31. darbų saugos ekspertizė – nustato nelaimingo atsitikimo darbe priežastis, mechanizmą, taip pat nustato, ar darbo sąlygos ir taikytos organizacinės bei techninės darbų saugos priemonės nelaimingo atsitikimo atveju atitiko darbuotojų saugos norminius teisės aktus ir vykdytų darbų pobūdį;

6.32. mobiliųjų įrenginių ekspertizė – nustato, atkuria duomenis, susijusius su tiriamu įvykiu, esančius navigacijos prietaisuose, skaitmeninių stebėjimo sistemų ir garso įrašymo įrenginiuose, išmaniuosiuose ir paprastuose mobiliojo ryšio telefonuose, planšetiniuose kompiuteriuose ir kitoje įrangoje, kurioje kaupiama ir saugoma skaitmeninė informacija;

6.33. informacinių technologijų ekspertizė – nustato, atkuria, suranda duomenis, susijusius su tiriamu įvykiu, esančius kompiuterinės techninės įrangos atminties įrenginiuose, nustato stacionarios kompiuterinės techninės ir programinės įrangos veikimo aplinkybes ir vaidmenį tiriamojo įvykio atveju;

6.34. autorių teisių objektų laikmenose ekspertizė – identifikuoja kūrinius, įrašytus laikmenoje, nustato informacijos apie teisių valdymą panaikinimo ar pakeitimo faktą, nustato analogiško pagal teisių subjektus išleisto kūrinio laikmenoje mažiausią mažmeninę kainą;

6.35. vaizdų ekspertizė – nustato objektų (automobilių, ginklų ir kt.) ar subjektų, užfiksuotų tirti pateiktoje medžiagoje, tapatybę, nustato, kokie objektai yra užfiksuoti tirti pateiktoje medžiagoje, subjektų atliekamų veiksmų eiliškumą, išryškina tirti pateiktoje medžiagoje užfiksuotą vaizdą, nustato, ar pateiktas tirti įrašas yra ištisinis, atlieka multipleksuoto vaizdo įrašo demultipleksavimą;

6.36. statybos ekspertizė – nustato pastatų ar statinių statybos atitiktį projektams, jų dalims, kitiems galiojantiems norminiams teisės aktams, pastatų, statinių ar jų elementų suirimo (sugadinimo) priežastis ir statybos darbų poreikį suardytiems ar pažeistiems pastatų ar statinių elementams atstatyti.

7. Centre, atsižvelgiant į turimą techninę bazę, ekspertų (specialistų) kompetenciją ir kitas sąlygas, gali būti atliekamos ir kitų rūšių ekspertizės (tyrimai).

8. Centre atliekamos vienasmenės, kompleksinės ir komisinės ekspertizės (tyrimai):

8.1. vienasmenė ekspertizė (tyrimas) – ekspertizė (tyrimas), atliekama vieno eksperto (specialisto);

8.2. kompleksinė ekspertizė (tyrimas) – ekspertizė (tyrimas), kai tiems patiems objektams tirti ir klausimams spręsti reikia kelių specialių mokslo sričių žinių, kuriomis remiantis apibendrinami ir įvertinami tyrimo rezultatai ir pateikiama bendra išvada;

8.3. komisinė ekspertizė (tyrimas) – ekspertizė (tyrimas), kai tuos pačius objektus tirti ir klausimus spręsti pavedama keliems tos pačios srities ekspertams (specialistams), kurie, apibendrinę ir įvertinę tyrimo rezultatus, pateikia bendrą išvadą.

9. Centre atliekamos pirminės, papildomos arba pakartotinės ekspertizės (tyrimai):

9.1. pirminė ekspertizė (tyrimas) – pirmą kartą atliekama tam tikros rūšies ekspertizė (tyrimas);

9.2. papildoma ekspertizė (tyrimas) – ekspertizė (tyrimas), atliekama teismo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar kito pagal įstatymus įgalioto paskirti ekspertinį tyrimą pareigūno pavedimu dėl atlikto pirminio tyrimo nepakankamo aiškumo ar neišsamumo;

9.3. pakartotinė ekspertizė (tyrimas) – ekspertizė (tyrimas), atliekama teismo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar kito pagal įstatymus įgalioto paskirti ekspertinį tyrimą pareigūno pavedimu dėl pirminio tyrimo išvadų nepagrįstumo ar prieštaravimo kitai ikiteisminio tyrimo ir (ar) bylos medžiagai.

III SKYRIUS

EKSPERTŲ (SPECIALISTŲ) TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

10. Ekspertas (specialistas) turi teisę:

10.1. nurodyti ekspertizės (tyrimo) akto tiriamojoje dalyje aplinkybes, kurios, jo manymu, turi reikšmės bylai, bet dėl kurių jam nebuvo duota klausimų;

10.2. konsultuoti teisėją ar teisimą, prokurorą, ikiteisminio tyrimo pareigūną ar kitą pagal įstatymus įgaliotą paskirti ekspertinį tyrimą pareigūną klausimų formulavimo ir (ekspertizės) tyrimo medžiagos (toliau – medžiaga) pateikimo ekspertizei (tyrimui) atlikti klausimais;

10.3. daryti pateiktos bylos dokumentų ar medžiagos kopijas, būtinas ekspertizei (tyrimui) atlikti;

10.4. grupuoti klausimus ekspertizei (tyrimui) atlikti tikslingiausia tvarka;

10.5. redaguoti klausimus nekeičiant jų esmės.

11. Ekspertui (specialistui) draudžiama:

11.1. atlikti Centre gautą ekspertizę (tyrimą), jei nėra rašytinio Centro direktoriaus, jo pavaduotojo ar struktūrinio padalinio vedėjo pavedimo. Rašytiniam pavedimui prilyginama Centro Ekspertinio tyrimo proceso valdymo informacinėje sistemoje suformuota užduotis;

11.2. atlikti ekspertizę (tyrimą) neįsitikinus naudojamos ekspertinės įrangos veikimo patikimumu ir naudojamų laboratorinių medžiagų ir priemonių kokybe;

11.3. išsinešti už Centro ribų medžiagą ir su ekspertize (tyrimu) susijusią dokumentaciją, kai nėra procesinio būtinumo.

12. Ekspertas (specialistas) privalo:

12.1. atlikti Centro direktoriaus, jo pavaduotojo ar struktūrinio padalinio vedėjo pavestas ekspertizes (tyrimus);

12.2. informuoti struktūrinio padalinio vedėją apie esminius ekspertizei (tyrimui) pateiktos medžiagos parengimo trūkumus, galinčius turėti įtakos ekspertizei (tyrimui);

12.3. prieš atlikdamas ekspertizę (tyrimą) įvertinti turimą informaciją, pateiktą medžiagą, pagal savo kompetenciją atsakyti į pateiktus klausimus;

12.4. informuoti struktūrinio padalinio vedėją apie ekspertizės (tyrimo) metu paaiškėjusias svarbias aplinkybes, galinčias turėti įtakos ekspertizės (tyrimo) atlikimo išsamumui ir rezultatams;

12.5. informuoti teisėją ar teisimą, prokurorą, ikiteisminio tyrimo pareigūną, kitą pagal įstatymus įgaliotą paskirti ekspertinį tyrimą pareigūną arba fizinį ar juridinį asmenį, paskyrusius ar užsakiusius ekspertizę (tyrimą) (toliau kartu – užsakovas), ir struktūrinio padalinio vedėją apie perteklinius klausimus ir prašyti užsakovų atsisakyti perteklinių klausimų;

12.6. teikti paaiškinimus ir išvadas remdamasis tik specialiomis žiniomis ir atliktų tyrimų rezultatais;

12.7. laikytis Centro kokybės vadybos sistemos reikalavimų.

13. Kitos ekspertų (specialistų) teisės ir pareigos, draudimai nustatyti proceso įstatymuose, Teismo ekspertizės įstatyme.

14. Ekspertas (specialistas) pats atsako už atliktos ekspertizės (tyrimo) pagrįstumą ir tikrumą. Už pareigų nevykdymą, melagingos išvados ir paaiškinimų pateikimą ar kitokį priesaikos sulaužymą ekspertas (specialistas), kuriam skiriama atlikti ekspertizę (tyrimą), atsako pagal proceso įstatymus, Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą (toliau – Baudžiamasis kodeksas), Teismo ekspertizės įstatymą.

15. Ekspertas, prisiekęs įrašant jį į Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašą, atleidžiamas nuo priesaikos teisme ir ikiteisminio tyrimo ar administracinių nusižengimų teisenos metu dalyvaudamas kaip specialistas laikomas įspėtas dėl atsakomybės už duotą melagingą išvadą ir paaiškinimus.

16. Kilus abejonių dėl eksperto (specialisto) kompetencijos, teismo eksperto (specialisto) kvalifikacijos klausimas sprendžiamas vadovaujantis Teismo ekspertizės įstatymu ir Centro direktoriaus tvirtinamais teismo ekspertų rengimo ir kvalifikacijos teikimo Centre nuostatais.

17. Ekspertas (specialistas) nušalinamas ar nusišalina nuo ekspertizės (tyrimo) atlikimo įstatymuose ir kituose Centro veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytais pagrindais ir tvarka.

IV SKYRIUS

CENTRO DIREKTORIAUS, JO PAVADUOTOJŲ IR STRUKTŪRINIŲ PADALINIŲ VEDĖJŲ TEISĖS IR PAREIGOS, SUSIJUSIOS SU EKSPERTIZIŲ (TYRIMŲ) ATLIKIMU

18. Centro direktoriaus, jo pavaduotojų ir struktūrinių padalinių vedėjų teisės, pareigos ir atsakomybė, susijusi su ekspertizių (tyrimų) atlikimu, nustatyta Centro nuostatuose ir šiuose nuostatuose.

19. Centro direktorius ir jo pavaduotojai turi teisę:

19.1. pavesti atlikti ekspertizę (tyrimą);

19.2. vertinti užduotį ar prašymą atlikti ekspertizę (tyrimą), atsižvelgdami į specialių žinių poreikį;

19.3. susipažinti su ekspertizės (tyrimo) eiga ir rezultatais;

19.4. keisti ekspertizių (tyrimų) eiliškumą ir nustatyti kitą ekspertizės (tyrimo) atlikimo terminą, jei ekspertizė (tyrimas) skiriama atlikti skubos tvarka;

19.5. vykdyti administracinę kontrolę pagal Centro kokybės vadybos sistemos reikalavimus;

19.6. esant nuostatų 72 punkte nustatytiems pagrindams, grąžinti nutartį, užduotį ar prašymą atlikti ekspertizę (tyrimą) atskiru raštu.

20. Centro struktūrinių padalinių vedėjai turi teisę:

20.1. vertinti, ar tirti pateikta medžiaga tinkama ir ar jos pakanka ekspertizei (tyrimui) atlikti;

20.2. vertinti užduotį ar prašymą atlikti ekspertizę (tyrimą), atsižvelgdami į specialių žinių poreikį;

20.3. paskirti ekspertizę (tyrimą) ekspertui ar jų grupei;

- 20.4. keisti ekspertizių (tyrimų) eiliškumą ir nustatyti kitą ekspertizės (tyrimo) atlikimo terminą, jei ekspertizė (tyrimas) skiriama atlikti skubos tvarka;
- 20.5. susipažinti su atliekamos ekspertizės (tyrimo) eiga ir rezultatais;
- 20.6. teikti ekspertams (specialistams) metodinę pagalbą;
- 20.7. vykdyti techninę kontrolę pagal Centro kokybės vadybos sistemos reikalavimus;
- 20.8. paskirti ekspertizę (tyrimą) kitam ekspertui (specialistui).
21. Centro direktorius, jo pavaduotojai ir struktūrinių padalinių vedėjai privalo:
- 21.1. rūpintis tinkama ekspertizėms (tyrimams) atlikti aplinka;
- 21.2. aprūpinti ekspertizėms (tyrimams) atlikti būtina technine įranga ir priemonėmis;
- 21.3. sudaryti sąlygas tobulinti ekspertų (specialistų) kvalifikaciją;
- 21.4. padėti spręsti su ekspertizės (tyrimo) atlikimu susijusius organizacinio pobūdžio klausimus;
- 21.5. laikytis konfidencialumo principo ir neviešinti jokios sužinotos informacijos, susijusios su ekspertize (tyrimu), be užsakovo leidimo.
22. Kilus abejonių dėl ekspertizės (tyrimo) rezultatų pagrįstumo, Centro direktorius, jo pavaduotojai ar struktūrinių padalinių vedėjai gali pavesti ekspertui (specialistui) patikslinti ekspertizę (tyrimą) arba jį pavesti atlikti kitam ekspertui (specialistui).

V SKYRIUS

NUTARTIES, UŽDUOTIES AR PRAŠYMO ATLIKTI EKSPERTIZĘ (TYRIMĄ) ĮFORMINIMAS

23. Nutartis, užduotis ar prašymas atlikti ekspertizę (tyrimą) privalo būti įforminti pagal proceso įstatymų ir šių nuostatų reikalavimus.
24. Nutartyje ar užduotyje nurodoma:
- 24.1. dokumento pavadinimas, surašymo data ir vieta;
- 24.2. bylos, ikiteisminio ar administracinio nusižengimo tyrimo medžiagos numeris;
- 24.3. aplinkybių, susijusių su ekspertizės (tyrimo) dalyku, aprašymas ir ekspertizės (tyrimo) skyrimo pagrindas;
- 24.4. žinomų įtariamųjų, kaltinamųjų, ieškovų, atsakovų, kitų proceso dalyvių vardai ir pavardės;
- 24.5. Centro ar jo teritorinio skyriaus (Klaipėdos ar Šiaulių) pavadinimas;
- 24.6. ekspertizės (tyrimo) rūšis ar pavadinimas;
- 24.7. ekspertizės (tyrimo) užduotis ir klausimai;
- 24.8. ekspertizei (tyrimui) atlikti pateikiama medžiaga;
- 24.9. ekspertizę (tyrimą) skyrusios įstaigos pavadinimas, pareigūno pareigos, vardas, pavardė ir parašas;
- 24.10. žyma apie leidimą sugadinti medžiagą, kai tai būtina ekspertizei (tyrimui) atlikti.
25. Kai nutartimi ar užduotimi skiriama atlikti kompleksinę ar komisinę ekspertizę (tyrimą), papildomai nurodoma:
- 25.1. teismo ekspertizės įstaiga ar įstaigoje nedirbantys ekspertai (specialistai), kuriems pavedama atlikti ekspertizę (tyrimą);
- 25.2. ekspertizei (tyrimui) vadovaujanti teismo ekspertizės įstaiga ar įstaigoje nedirbantis ekspertas (specialistas), kuriam pavedama atlikti ekspertizę (tyrimą);
- 25.3. siunčiamos medžiagos gavėjas.
26. Nutartis ar užduotis skirti kompleksinę ar komisinę ekspertizę (tyrimą) siunčiama kiekvienai teismo ekspertizės įstaigai ar įstaigoje nedirbančiam ekspertui (specialistui), kuriam pavedama atlikti ekspertizę (tyrimą).
27. Kompleksinę ar komisinę ekspertizę (tyrimą) koordinuoja ir organizuoja teismo ekspertizės įstaiga ar įstaigoje nedirbantis ekspertas (specialistas), kuris paskirtas vadovaujančiu.
28. Kai nutartyje ar užduotyje nenurodyta vadovaujanti teismo ekspertizės įstaiga ar įstaigoje nedirbantis ekspertas (specialistas), laikoma, kad vadovaujanti teismo ekspertizės įstaiga ar

įstaigoje nedirbantis ekspertas (specialistas) yra tas, kuris pirmiausia gauna medžiagą.

29. Kai kyla neaiškumų dėl ekspertizės (tyrimo) išvados, abejojama jos išsamumu ir pagrįstumu, taip pat yra kelių ekspertų (specialistų) išvadų prieštaravimų, nutartimi ar užduotimi gali būti skiriama papildoma arba pakartotinė ekspertizė (tyrimas).

30. Papildomą ekspertizę (tyrimą) skiriama atlikti pirminę ekspertizę (tyrimą) atlikusiam ekspertui (specialistui), kitam ekspertui (specialistui) ar ekspertams (specialistams). Pakartotinė ekspertizė (tyrimas) skiriama kitam ekspertui (specialistui) ar ekspertams (specialistams).

31. Kai nutartimi ar užduotimi skiriama atlikti papildomą arba pakartotinę ekspertizę (tyrimą), papildomai nutartyje ar užduotyje nurodoma:

31.1. papildomos ar pakartotinės ekspertizės (tyrimo) skyrimo motyvai ir pagrindai;

31.2. prašymas skirti tą patį arba kitą ekspertą (specialistą).

32. Su nutartimi ar užduotimi atlikti papildomą arba pakartotinę ekspertizę (tyrimą) papildomai pateikiama:

32.1. pirminės ekspertizės (tyrimo) aktas (išvada) ir jo priedai;

32.2. papildoma medžiaga (jeigu tokia yra).

33. Fizinį ar juridinių asmenų prašyme atlikti ekspertizę, neturinčią teismo ekspertizės statuso, turi būti nurodoma:

33.1. pareiškėjo vardas ir pavardė, adresas, parašas (juridinio asmens pavadinimas, kodas, adresas, vadovo parašas);

33.2. su ekspertize, neturinčia teismo ekspertizės statuso, susijusios aplinkybės;

33.3. klausimai, kuriais norima išvados;

33.4. išvardijama tirti pateikiama medžiaga;

33.5. įsipareigojimas sumokėti už ekspertizės, neturinčios teismo ekspertizės statuso, atlikimą.

34. Fizinio ar juridinio asmens prašymą atlikti ekspertizę, neturinčią teismo ekspertizės statuso, priima Centro direktorius ar jo pavaduotojas. Ekspertizių (tyrimų), kurios neatliekamos pagal fizinių ar juridinių asmenų prašymus, sąrašą nustato Centro direktorius.

35. Centro direktorius ar jo pavaduotojas turi teisę atsisakyti priimti prašymą atlikti ekspertizę, neturinčią teismo ekspertizės statuso, jei:

35.1. prašymas neatitinka nuostatų 33 punkto reikalavimų;

35.2. nėra galimybės šios ekspertizės atlikti dėl ekspertinio darbo krūvio;

35.3. prašoma atlikti ekspertizę (tyrimas) įrašyta į ekspertizių (tyrimų), kurios neatliekamos pagal fizinių ar juridinių asmenų prašymus, sąrašą;

35.4. yra kitų šių nuostatų 72 punkte nurodytų pagrindų.

VI SKYRIUS EKSPERTIZĖS (TYRIMO) MEDŽIAGOS PATEIKIMAS

36. Ekspertizei (tyrimui) atlikti medžiaga priimama darbo laiku Centre Vilniuje ir teritoriniuose Klaipėdos ir Šiaulių skyriuose medžiagos priėmimo ir išdavimo patalpose.

37. Ekspertizei (tyrimui) atlikti pateikiama tik su ekspertizės (tyrimo) dalyku susijusi, sutvarkyta ir susisteminta medžiaga.

38. Medžiaga turi būti supakuota laikantis tam tikros rūšies ekspertizės (tyrimo) metodinių rekomendacijų reikalavimų ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų, atsižvelgiant į medžiagos fizikines ir chemines savybes, poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai, saugumą ir kitus svarbius veiksnius:

38.1. pakuotė turi būti tokia, kad apsaugotų medžiagą nuo sugadinimo, pakitimo, praradimo ar užteršimo;

38.2. medžiagos pakuotė turi būti pažymėta nurodant bylos (ikiteisminio ar administracinio nusižengimo tyrimo medžiagos) numerį, teismo, ikiteisminio ar administracinio nusižengimo tyrimą atliekančios ar administracinio nusižengimo bylą ne teismo tvarka nagrinėjančios įstaigos pavadinimą ir paketo turinį. Užrašai patvirtinami parašant pareigūno pareigas, vardą, pavardę,

pasirašant ir uždedant įstaigos spaudą. Jei medžiagą pateikia fizinis ar juridinis asmuo, jis ant pakuotės nurodo savo vardą, pavardę, kontaktus ir užrašus patvirtina savo parašu;

38.3. medžiaga supakuojama taip, kad nebūtų galima jos išpakuoti nepažeidus teismo, ikiteisminio ar administracinio nusižengimo tyrimą atliekančios ar administracinio nusižengimo bylą ne teismo tvarka nagrinėjančios įstaigos spaudo;

38.4. kai medžiagos nėra galimybės supakuoti dėl jos gabaritų ar kitų priežasčių, prie jos pritvirtinama etiketė su užrašu, kaip nurodyta šių nuostatų 38.2 papunktyje.

39. Kai Centrai pateikiama medžiaga, tirta kitoje teismo ekspertizės įstaigoje ar kito eksperto (specialisto), arba ketinama medžiagą po ekspertizės (tyrimo) perduoti kitai teismo ekspertizės įstaigai ar ekspertui (specialistui), tai pažymima lydraštyje arba nutartyje ar užduotyje.

40. Kai visos medžiagos ar jos dalies nėra galimybės pristatyti į Centrą dėl jos fizikinių ar cheminių savybių (gabaritų, svorio, pavojingumo), nutartyje, užduotyje ar prašyme atlikti ekspertizę (tyrimą) ar lydraštyje nurodoma jos saugojimo (buvimo) vieta ir kontaktinis asmuo.

41. Kai medžiagos yra daug, pateikiama medžiagos pavyzdžių (ėminių) kartu su paėmimą patvirtinančio dokumento kopija.

42. Kai tirti pateikiamos įtartinos ar akivaizdžiai pavojingos medžiagos ir daiktai, stipriai veikiančios nuodingos medžiagos, tai pažymima nutartyje, užduotyje ar prašyme atlikti ekspertizę (tyrimą) ar lydraštyje ir ant medžiagos pakuotės paryškintai.

43. Medžiaga priimama, kai yra nutartis, užduotis ar prašymas atlikti ekspertizę (tyrimą) ar lydraštis.

44. Priimamos medžiagos pakuotė turi būti nepažeista, atitikti šiuose nuostatuose nurodytus pakuotės reikalavimus ir dokumentuose nurodytą skaičių ir aprašymą.

45. Kai pristatyta medžiaga neatitinka nutartyje, užduotyje ar prašyme atlikti ekspertizę (tyrimą) ar lydraštyje nurodyto aprašymo arba nėra galimybės nustatyti jos kiekio, netinkama medžiagos pakuotė ar ji supakuota nesilaikant šių nuostatų reikalavimų, Centro įgaliotas priimti medžiagą darbuotojas turi teisę jos nepriimti ir gražinti užsakovui.

46. Centre priimta ir užregistruota medžiaga perduodama Centro direktoriui ar jo pavaduotojui. Centro direktoriui ar jo pavaduotojui pavedus atlikti ekspertizę (tyrimą), medžiaga perduodama Centro struktūrinio padalinio vedėjui ar ekspertui (specialistui) pagal Centro direktoriaus tvirtinamas ekspertinio tyrimo medžiagos valdymo taisykles. Klaipėdos ir Šiaulių teritoriniuose skyriuose šiame punkte aptartas funkcijas atlieka skyrių vedėjai.

VII SKYRIUS EKSPERTIZĖS (TYRIMO) ATLIKIMAS

47. Ekspertizė (tyrimas) pradedama, kai ekspertas (specialistas) pasirašytinai gauna nutartį, užduotį ar prašymą atlikti ekspertizę (tyrimą) su Centro direktoriaus ar jo pavaduotojo ir skyriaus vedėjo parašyta rezoliucija ir priima visą pateiktą medžiagą.

48. Kai rezoliucijoje nurodomi keli ekspertai (specialistai), vadovaujantis ekspertas (specialistas) yra pirmasis rezoliucijoje nurodytas ekspertas (specialistas) ir ekspertizė (tyrimas) pradedama, kai vadovaujantis ekspertas (specialistas) priima šių nuostatų 47 punkte nurodytus dokumentus ir medžiagą.

49. Ekspertas (specialistas), susipažinęs su nutartimi, užduotimi ar prašymu atlikti ekspertizę (tyrimą) ir medžiaga ir nustatęs, kad ekspertizei (tyrimui) atlikti medžiagos nepakanka, surašo prašymą pateikti papildomą medžiagą ir teikia jį tvirtinti struktūrinio padalinio vedėjui.

50. Prašymai pateikti papildomą medžiagą teikiami raštu.

51. Negavęs papildomos medžiagos per mėnesį nuo prašymo pateikti papildomą medžiagą pateikimo, ekspertas (specialistas) atlieka ekspertizės (tyrimus) remdamasis turima medžiaga.

52. Medžiaga, kuri nebuvo pristatyta į Centrą dėl jos savybių, tiriama jos buvimo vietoje arba imami laboratoriniai jos pavyzdžiai dalyvaujant ekspertizę (tyrimą) skyrusiam teisėjui, prokurorui, ikiteisminio tyrimo pareigūnui ar kitam pagal įstatymus įgaliotam paskirti ekspertinį tyrimą pareigūnui.

53. Ekspertas (specialistas) atlieka ekspertizę (tyrimą) vadovaudamasis specialiomis žiniomis, teismo ekspertų veiklos principais, Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais ekspertizių (tyrimų) atlikimą, Centro kokybės vadybos sistemos reikalavimais.

54. Ekspertas (specialistas), atlikęs ekspertizę (tyrimą), jo rezultatus įformina surašydamas vieną iš toliau nurodytų dokumentų:

54.1. ekspertizės aktą;

54.2. specialisto išvadą;

54.3. aktą, kad negalima pateikti išvados.

55. Atlikęs ekspertizę, ekspertas surašo ekspertizės aktą. Aktas susideda iš įžanginės dalies, tiriamosios dalies ir išvadų.

56. Ekspertizės akto dalių turinys turi atitikti proceso įstatymų, Teismo ekspertizės įstatymo reikalavimus.

57. Prie ekspertizės akto pridėta vaizdinė ar kitokia tyrimo medžiaga yra atskirai įforminta sudedamoji ekspertizės akto dalis (toliau – priedas). Priedai įforminami pagal Centro direktoriaus tvirtinamas dokumentų ir įrašų valdymo taisykles.

58. Kai atliekama komisinė arba kompleksinė ekspertizė, surašomas vienas bendras ekspertizės aktas ir bendrai pasirašomas.

59. Kai išvados nesutampa, kiekvienas ekspertas pasirašo savo atliktų tyrimų ir duotos išvados ekspertizės akto dalį arba surašo atskirą ekspertizės aktą ir motyvuotai išdėsto skirtingos išvados davimo priežastis.

60. Kai komisinę arba kompleksinę ekspertizę (tyrimą) atlieka Centro ekspertai, struktūrinio padalinio vedėjas skiria vadovaujantį ekspertą, kuris planuoja, organizuoja ir koordinuoja ekspertų darbą, atsako už ekspertizių (tyrimų) atlikimą laiku.

61. Ekspertas ekspertizės akto įžanginėje dalyje pažymi, kad jam yra žinoma atsakomybė pagal:

61.1. Administracinių bylų teisenos įstatymo 58 straipsnį ir Baudžiamojo kodekso 235 straipsnį, kai ekspertizės aktas surašomas administracinių bylų teisenos metu;

61.2. Administracinių nusižengimų kodekso 224 straipsnį ir Baudžiamojo kodekso 235 straipsnį, kai ekspertizės aktas surašomas administracinio nusižengimo teisenoje;

61.3. Baudžiamojo proceso kodekso 163 straipsnį ir Baudžiamojo kodekso 235 straipsnį, kai ekspertizės aktas surašomas baudžiamojo proceso metu;

61.4. Civilinio proceso kodekso 215 straipsnį ir Baudžiamojo kodekso 235 straipsnį, kai ekspertizės aktas surašomas civilinio proceso metu.

62. Ekspertizės akto pabaigoje, po išvadomis, ekspertas nurodo savo vardą, pavardę ir pasirašo, dedamas Centro spaudas. Jei išvados dėstomos per kelis puslapius, kiekviename puslapyje turi būti eksperto parašas.

63. Specialistas, atlikęs objektų tyrimą, pagal prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar kito pagal įstatymus įgalioto paskirti ekspertinį tyrimą pareigūno užduotį surašo specialisto išvadą.

64. Centre surašyti specialisto išvadai taikomi šiuose nuostatuose nurodyti ekspertizės akto ir dalių turinio reikalavimai, jei kitaip nenustato proceso įstatymai.

65. Specialistas specialisto išvados įžanginėje dalyje pažymi, kad jam yra žinoma atsakomybė pagal šių nuostatų 61.1–61.3 papunkčius.

66. Atlikus ekspertizę (tyrimą) fizinio ar juridinio asmens prašymu pagal Teismo ekspertizės įstatymo ir šių nuostatų reikalavimus surašomas ekspertizės aktas, kuris neturi teismo ekspertizės akto statuso. Ekspertizės aktui, kuris neturi teismo ekspertizės akto statuso, netaikomos šių nuostatų 61 punkto nuostatos.

67. Aktas, kad negalima pateikti išvados, surašomas, kai:

67.1. pateiktos medžiagos nepakanka išvadai pateikti ir nėra galimybės gauti papildomos medžiagos;

67.2. pateikta medžiaga ir klausimai neatitinka eksperto (specialisto) specialių žinių (kompetencijos ir kvalifikacijos);

67.3. pateikta medžiaga yra netinkamos kokybės.

68. Aktas, kad negalima pateikti išvados, susideda iš įžanginės dalies, motyvuojamosios dalies ir baigiamosios dalies.

69. Akte, kad negalima pateikti išvados, ekspertas (specialistas) motyvuotai išdėsto atsisakymo pateikti išvadą priežastis.

70. Akto, kad negalima pateikti išvados, įžanginėje dalyje ekspertas (specialistas) pažymi, kad jam yra žinoma atsakomybė pagal šių nuostatų 61 ar 65 punktą.

71. Kai ekspertas (specialistas) gali atsakyti bent į vieną nutartyje ar užduotyje suformuluotą klausimą, surašomas ekspertizės aktas ar specialisto išvada pagal šių nuostatų reikalavimus papildant tiriamąją dalį priežastimis, kodėl atsisakoma atlikti ekspertizę (tyrimą) ir duoti išvadą pagal kitus klausimus.

72. Centre ekspertizė (tyrimas) neatliekama, o nutartis ar užduotis ir medžiaga grąžinama raštu, kai:

72.1. atsakyti į klausimus nėra moksliskai pagrįstos metodikos;

72.2. neturima reikiamos ekspertinės įrangos;

72.3. yra kitų svarbių priežasčių.

73. Centro ekspertai atlieka ekspertizes (tyrimus) bendradarbiaudami su kita ekspertine įstaiga ar ekspertais (specialistais) tik tais atvejais, kai yra nutartis ar užduotis atlikti ekspertizę (tyrimą) kartu su kita teismo ekspertizės įstaiga ar ekspertais (specialistais).

74. Centras neturi teisės samdyti subrangovų tyrimams atlikti.

VIII SKYRIUS EKSPERTIZĖS (TYRIMO) ATLIKIMO TERMINAI

75. Ekspertizės (tyrimai) atliekami eilės tvarka, atsižvelgiant į anksčiausiai gautos nutarties ar užduoties datą, ir per trumpiausią galimą terminą.

76. Ekspertizės (tyrimo) atlikimo terminui įtakos gali turėti ekspertizės (tyrimo) sudėtingumas, medžiagos kokybė, pakankamumas ir kitos objektyvios priežastys.

77. Ekspertizės (tyrimo) eiliškumas keičiamas ir skubos tvarka atliekamos ekspertizės (tyrimai) pagal motyvuotą:

77.1. prokuroro ar ikiteisminio tyrimo pareigūno užduotį Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro įsakymu tvirtinamose rekomendacijose dėl užduočių specialistams ir ekspertams skyrimo nustatytais pagrindais;

77.2. teismo nutartį, kurioje nurodytos objektyvios priežastys ekspertizę atlikti skubiai.

78. Ekspertizės (tyrimo) terminai yra administracinis ir ekspertizės (tyrimo).

79. Administracinis terminas skaičiuojamas dienomis, pradedamas skaičiuoti nuo nutarties ar užduoties Centre gavimo dienos ir baigiasi tą dieną, kai ekspertizės (tyrimo) išvada išsiunčiama užsakovui. Administracinį terminą automatiškai skaičiuoja Centro Ekspertinio tyrimo proceso valdymo informacinė sistema.

80. Ekspertizės (tyrimo) terminas skaičiuojamas dienomis ir pradedamas skaičiuoti, kai ekspertas (specialistas) pradeda atlikti ekspertizę (tyrimą), ir baigiasi, kai padalinio vedėjas vizuoja ekspertizės (tyrimo) išvadą.

IX SKYRIUS EKSPERTIZĖS (TYRIMO) MEDŽIAGOS VALDYMAS

81. Centre iš užsakovo gauta medžiaga priimama, apskaitoma, tvarkoma, saugoma, pervežama, laikoma, grąžinama ir sunaikinama pagal Centro direktoriaus įsakymu tvirtinamas Centro ekspertinio tyrimo medžiagos valdymo taisykles ir šiuos nuostatus.

82. Atlikus ekspertizę (tyrimą), visa pateikta medžiaga grąžinama užsakovui, skyrusiam nutartį ar užduotį ar pateikusiam prašymą atlikti ekspertizę (tyrimą).

83. Medžiaga atlikus ekspertizę (tyrimą) saugoma Centre mėnesį nuo ekspertizės (tyrimo) atlikimo. Jei per mėnesį medžiaga nepaimama, ekspertizės (tyrimo) užsakovas raštu informuojamas,

kad būtina ją atsiimti.

84. Medžiaga, nepaimta per tris mėnesius po ekspertizės (tyrimo) atlikimo, gali būti naikinama tik gavus rašytinį užsakovo leidimą ją sunaikinti.

85. Kompiuteriniuose atminties įrenginiuose ir laikmenose esanti informacija bei informacijos kopijos saugomos iki konkrečios ekspertizės (tyrimo) pabaigos. Atlikus ekspertizę (tyrimą), kompiuteriniuose atminties įrenginiuose ir laikmenose esama informacija (kopija) sunaikinama.

X SKYRIUS EKSPERTIZĖS (TYRIMO) APMOKĖJIMAS

86. Centre atliekamos ekspertizės (tyrimai) yra nemokamos, išskyrus ekspertizes (tyrimus), atliekamas civilinio proceso ir administracinių bylų teisenos proceso tvarka ar pagal fizinių ar juridinių asmenų prašymus.

87. Centre atliekamų ekspertizių (tyrimų) kaina skaičiuojama vadovaujantis Lietuvos teismo ekspertizės centro atliekamų ekspertizių (tyrimų) įkainių dydžių apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 1R-64 „Dėl Lietuvos teismo ekspertizės centro atliekamų ekspertizių (tyrimų) įkainių dydžių apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

88. Už atliktas ekspertizes (tyrimus) sumokama Civilinio proceso kodekse, Administracinių bylų teisenos įstatyme, Išlaidų, susijusių su civilinės bylos nagrinėjimu, dydžių ir jų išmokėjimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. 344 „Dėl Išlaidų, susijusių su civilinės bylos nagrinėjimu, dydžių ir jų išmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir šiuose nuostatuose nustatyta tvarka.

89. Centrai už atliktą ekspertizę (tyrimą) sumoka užsakovas pagal pateiktą sąskaitą.

90. Ekspertizės (tyrimo) aktas siunčiamas arba išduodamas fiziniam ar juridiniam asmeniui, kai už atliktą ekspertizę (tyrimą) sumokama.

XI SKYRIUS BENDRADARBIAVIMAS ATLIEKANT EKSPERTIZĘ (TYRIMĄ)

91. Centro direktorius, jo pavaduotojai, skyrių vedėjai, ekspertai (specialistai) bendradarbiauja su užsakovais, norėdami išsiaiškinti jų pageidavimus ir sudaryti sąlygas susipažinti su Centro atliekama ekspertine veikla.
